

SINE IRAET STUDIO ABOUT SOME PROBLEMS OF THE ROMANIANS INTEGRATION INTO THE EUROPEAN COMMUNITY

**Mariana Flaiser, Prof., PhD, "Grigore T. Popa" University of
Medicine and Pharmacy, Iași**

Abstract: The problems of the Romanians integration in Europe, their image in the world constitute preoccupations in the history of the Romanian culture and they are not, as you might think, just a current subject of the politics or the media. Thus, from Cantemir and the chroniclers of the XVIIIth century, there are noticed constant efforts to make known the specific elements and the values of our culture to the foreigners. Later, in the XVIIIth century the scholars of the Transylvanian School continue to explain to the Occident, using historical and linguistic arguments, the noble Latin origin of the Romanians and the legitimacy of an equal status with the other nations from Transylvania. Studies, petitions and books from the XVII - XVIII centuries of the scholars to which we have referred, were not without consequences in westerns consciousness, even if they had, and still have, a truncated and incomplete perception regarding the Romanian culture, the Romanian language and the Romanians spiritual values. Among the writings of Cantemir, Miron Costin, Gh. Sincai, I.B. Deleanu, P. Maior, it can be appreciated that a first image of the Romanians as a people and of the national space has outlined.

What it should be emphasized is that, throughout the centuries, there are a few subjects that are found consistently in the comments, more or less favourable, of the foreigners regarding the Romanians. We rediscover the echo of these comments in the natural reactions of Romanian writers. Thus, a sensitive subject for centuries, is the presence of the Romany people in the Romanian space and recently the "Romany's invasion" in the European countries. M. Kogalniceanu, A.D. Xenopol and many other historians explain and argue with historical and political data, the problem of Romany with obvious dissatisfaction on the "hostile and defamatory attitude" of foreigners regarding the Romanian people. These hostile and defamatory attitudes regarding the Romanians, unfortunately, are met also today in the "common" space of the Europe.

Another problem which Romanians and other Europeans commented it in the past century and they discuss it today too is the agriculture, the harvests and Romanian agricultural products that comply or not with the European countries standards. Although centuries have passed since the first "amazements" of the foreign travellers through the Romanian countries regarding the poor state of the roads, the problem of the infrastructure remains a neuralgic point in the ensemble of the parts which can help achieving a favourable image of our country in the world.

These themes will be discussed in our paper, not politically, socially or economically, but in terms of literature, history of the Romanian literature, the data referred to being excerpted from the literary works and from the culture media, Romanian literature media, as a proof that writers have always been men of the citadel, always attentive to the life of their fellows.

The problem of the Romanian language, the knowledge of its history and originality, of the Romanian's language spread in Europe and in the world is another element to be considered in our work.

Keywords: ira, Romany, defamatory, incomplete, Cantemir

Românii nu au devenit europeni doar în momentul aderării la Comunitatea Europeană. Dacă privim harta continentului, se observă clar apartenența României la spațiul geografic european. În plus, românii vorbesc o limbă neolatină din aceeași familie cu franceza, spaniola, italiana, provensala, etc. Dacă ne referim, stricto sensu, la anul de grație 2007 când românii au fost acceptați în construcția politică numită Comunitate Europeană atunci trebuie să recunoaștem că integrarea statelor sud-est europene, a României în particular, n-a fost un

proces lin, lipsit de turbulențe. Cauzele sunt multiple. O cauză ar fi atitudinea românilor înșiși, care nu știu să se facă cunoscuți în lume prin calitățile lor, prin punctele lor forte. O altă cauză este atitudinea străinilor, între care unii care, călătorind în spațiul românesc, i-au cunoscut pe români la ei acasă. Impresiile călătorilor străini, unele nu tocmai favorabile, privind obiceiurile și cultura românilor s-au înrădăcinat în mentalul colectiv european. Alții care, neavând nici o informație despre România, dar cunoscându-i pe românii emigrați în alte țări, fac afirmații denigratoare la adresa poporului român în general, fapt care nu poate decât să ne întristeze și să ne revolte. În acest sens, în *Suplimentul de cultură* al *Ziarului de Iași*, a apărut un articol intitulat „*O țară de hoji*”. Autorul, Radu Pavel Gheo notează: „*Mulți concetățeni sunt nemulțumiți de ceea ce se cheamă generic << imaginea României în lume >>. Nu din patriotism exacerbat... ci din orgoliu rănit, fiindcă nimănui nu-i place să fie judecat la grămadă O căutare pe Google Images, după cuvântul rumeni sau romeni*”, scrie jurnalistul, „*aduce sute de imagini, unele după altele, imagini cu infractori români în Italia [sau în alte țări]. Asta e la propriu imaginea României, de fapt a românilor, printre frații noștri latini*”¹. Tânărul jurnalist se referă la momentul actual al expansiunii românilor în Europa. Dar imaginea românilor în ochii occidentalilor este și în trecut, încă din Evul Mediu, constituită din elemente antitetice, uneori bizare, aflate de cele mai multe ori în contradicție cu realitatea istorică. Nu este mai puțin adevărat că unele informații privind aspectele mai puțin luminoase ale românilor au fost, și sunt și astăzi², livrate străinilor de românii înșiși. Începutul l-a făcut Dimitrie Cantemir prin *Descrierea Moldovei (Descriptio Moldaviae) 1714 – 1716*. Principele Cantemir a vrut să-i facă cunoscuți lumii, Europei, pe moldovenii, pe români și recunoaște că demersul său științific a fost obstaculat de lipsa izvoarelor istorice pentru epocile mai vechi.

„*Nepăsarea strămoșilor noștri este vinovată că noi nu putem spune nimic sigur despre cele dintâi vremuri ale neamului nostru*”³. Printre numeroasele date referitoare la istoria, geografia, politica Moldovei, obiceiurile, limba moldovenilor, prin Cantemir au intrat în concepția europenilor și idei ca acestea: „*moldovenii nu numai că nu sunt iubitori de învățătură ci chiar le e urâtă la toți. Chiar și numele meșteșugurilor celor frumoase și ale științelor nu le sunt cunoscute*”⁴. Afirmațiile lui D. Cantemir sunt preluate de Bauer și reluate de L. Galdi⁵, cristalizându-se încet, încet, în mintea europenilor părerea că românii sunt sălbatici. „*Les Moldaves et les Valaques peuples encore à demi sauvage... âmes féroces*”⁶.

¹Ziarul de Iași, *Suplimentul de cultură*, anul X, nr. 437, 12 – 18 aprilie 2014, p. 5 din articolul „*O țară de hoji*”, autor Radu Pavel Gheo. Articole similare în *Suplimentul de cultură*, din același ziar, anul X; nr. 438, 19 – 25 aprilie 2014, p. 5 și anul X, nr. 439, 3 – 9 mai 2014, p. 5.

²Ștefan Lemny, în *Sensibilitate și istorie în secolul XVIII românesc*, Editura Meridiane, București, 1990, pp. 176, 180, precizează în acest sens: „*Interesele de moment, conjugate cu fantezia s-au dovedit adesea în detrimentul cunoașterii obiective a trecutului*”. Autorul insistă asupra importanței documentelor istorice în viața unui neam și în „*afirmarea progresivă a istoriei ca << element al conștiinței culturale >>*”. În momentul actual, ne întrebăm care sunt documentele pe baza cărora Lucian Boia, în recenta sa carte, *Primul Război Mondial – controversă, paradoxuri, reinterpretări*, Editura Humanitas, București, 2011, afirmă: „*Românii nu aveau și un drept istoric asupra Transilvaniei... Puteau să-i acuze pe unguri că-i asupreau sau îi discriminau, dar nu-i puteau acuza că << răpiseră >> vreodată Transilvania*” (fragment preluat din ediția online a *Ziarului Gândul*, 1 mai 2014).

³Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, Editura Minerva, București, 1981, p. XIII.

⁴D. Cantemir, *op. cit.*, p. 208.

⁵L. Galdi, *Les mots d'origine néogrecque en Roumaine à l'époque de phanariotes*, Budapesta, 1934, p. 64, „*Lessciences et les beaux-arts n'ont qu'errefait plus de fortune en Valachie que dans les autres pays soumis à la Porte... ils ont méprisés au point qu'il n'y a pas même de, terme, dans la langue du pays pour exprime les mots d'arts ou des sciences*”.

⁶M. Caigniez, *La forêt d'Hermanstad ou la fausse épouse*, Paris, 1806, p. 8.

Dacă notațiile lui Caigniez pot fi catalogate drept fantazări literare iar unele însemnări ale călătorilor străini prin țările române, impresii personale, știindu-se că literatura memorialistică prin excelență, are o mare încărcătură de subiectivism, nu putem nega faptul că toate aceste scrieri au contribuit substanțial la fixarea imaginii deformate pe care românii o au în lume.

Datoria istoricilor români, a oamenilor de cultură a fost, și este, să restabilească adevărul istoric cu argumente și dovezi solide. Cronicarii români și apoi reprezentanții Școlii Ardelene sunt printre primii istorici care avansează ideea originii nobile a poporului român și a limbii române: „*Poporul româno – moldo – vlahilor nu din glogozala a nașterii de strânsură să fie scornit ce din cetățeni romani, din ostași veterani și din mari familii să se fi ales*”⁷.

De la cronicarii secolului al XVII-lea până la mijlocul secolului al XIX-lea scrierile care au făcut cunoscute lumii istoria românilor și problemele lor, au fost cele ale cărturarilor ardeleni. *Hronica românilor* a lui Gheorghe Șincai, istoric român prețuit în Europa⁸, are meritul de a fi slujit cauzei adevărului istoric, combătând teoriile răuvoitoare ale străinilor: „*istoricii cei mai mulți nu încearcă să scrie adevărul numai cum să înalțe pre un neam... să se surpe pe altul căruia îi pizmuesc urzirea, virtutea și lauda*”⁹.

Gheorghe Șincai remarcă lipsa unității de idei și de acțiune, a armoniei în viața politică românească, trăsătură caracteristică care s-a conservat de-a lungul secolelor în detrimentul progresului economic și spiritual al neamului românesc: „*Pre neamul românesc l-au stricat întâiu neînțelegerea între dânșii și pizma din lăuntru care și pe strămoșii noștri, romanii cei vechi, sigură i-au mâncat*”¹⁰. M. Kogălniceanu publică scrierile cronicarilor și *Hronica* lui Șincai, subliniind valoarea inestimabilă a acestor izvoare și meritul incontestabil în opera de restabilire a adevărului istoric privind originea românilor.

În contactul cu celelalte popoare din Europa, sau din lume, au existat și continuă să persiste câteva prejudecăți, opinii ale străinilor în ceea ce-i privește pe români. Astfel, sunt comentariile privind problema țiganilor, a religiei ortodoxe, a corupției cu tot evantaiul de manifestări. În secolul al XIX-lea, M. Kogălniceanu scrie o broșură despre soartă și caracteristicile țiganilor¹¹, „*popor sclav... în sânul Europei civilizate*” și o trimite lui Humboldt, „*care arată un interes deosebit pentru Țările Române, necunoscute pe atunci, încât nici numele de români nu se știa*”¹². Asupra etnonimului *român* vom reveni ulterior (v. *infra*). Nemulțumit de imaginea pe care românii o au în lume ripostează și marele istoric Al. Xenopol care scrie: „*ce mijloace infame întrebunțează străinii pentru a ne defăima în ochii lumii întregi... Nu se scoală nimeni pentru a îndepărta calomniile ce curg din toate părțile asupra*

⁷ D. Cantemir, *Hronicul vechimii română – moldovlahilor*, I – II, Iași, 1835 – 1836, p. 26.

⁸ „*Edgar Quinet cunoștea Cronica iar în lucrarea sa Lesroumains îl compara pe Șincai cu Muratori, precizând că opera lui va dăinui, va fi o bază de nezdruncinat, pe care poate să se sprijine... societatea românească*” (cf. Gheorghe Șincai, *Hronica românilor*, Editura pentru literatură, București, 1967, p. X – XI).

⁹ Gheorghe Șincai, *op. cit.*, p. XLIV.

¹⁰ Gheorghe Șincai, *op. cit.*, p. XCI. Ca dovadă că aceste păcate ale românilor continuă să macine lumea politică și societatea românească în general, cităm dintr-un articol scris de Gr. T. Popa la începutul secolului al XX-lea: *Lipsa reverberației, în Însemnări ieșene*, an. II, vol. III, nr. 1, 1930, p. 37, unde nota: „*Noi românii nu simțim deajuns persoana noastră fuzionată într-o comunitate, nu simțim contribuția noastră la scăderile societății*”. Pentru actualitate vezi presa din fiecare zi care relatează despre neînțelegerile, certurile între personajele politice ale României. Concluzia: „*Nil novi sub sole*”.

¹¹ Mihail Kogălniceanu, *Esquisse sur l'histoire des moeurs et la langue de cigains*, Berlin, 1837.

¹² Mihail Kogălniceanu, *Scrieri*, Editura Tineretului, București, 1967, p. 243.

noastră. *M-am hotărât... publicând mai întâi o privire asupra istoriei noastre bazate pe izvoare cât se poate de cunoscute*¹³.

În acest sens, Xenopol îi cere lui Iacob Negruzzi să-i trimită lucrări și date statistice despre țigani pentru a scrie un studiu asupra lor. Astfel, informații corecte privind istoria și limba țiganilor încep să fie vehiculate atât în spațiul românesc cât și în Europa¹⁴. În literatura și în scrierile politice din secolele XVI – XIX se întâlnesc numeroase comentarii privind situația țiganilor și necesitatea dezrobirii lor. În documentele vechi românești, dar și în presa și literatura contemporană, țiganii sunt văzuți, ca orice altă etnie, cu defectele și calitățile lor. Chiar atunci când erau robi, țiganii buni meșteșugari (bucătarii, fierarii, muzicanții, etc.) erau foarte apreciați, încât se plăteau moșii pentru a avea un lucrător țigan bun¹⁵. Aprecierile privind calitățile țiganilor de buni meșteșugari și talentați artiști sunt dovezi de necontestat că valorile, indiferent de etnie, sunt recunoscute și prețuite. De câteva decenii țiganii și-au dorit să se numească *romi*, motivând că etnonimul *țigan* ar fi peiorativ (însemnând *rob*, *personaj cu apucături rele*, *hoț*, etc.). În opinia noastră, prin această rebotezare a etniei, nu se înlătură încărcătura semantică care „ornează” etnonimul *țigan*. Este posibil, că în viitor, aceleași conotații nefericite să se transfere și termenului nou intrat în circulație după 1989. Și atunci se pune întrebarea: Cui slujește această stratagemă lexicală? Țiganii nu pot șterge datele din istoria culturii românești, din istoria limbii române. Nu pot elimina din vocabularul românesc, din paremiologia românească cuvântul *țigan* și derivatele lui (*țigancă*, *țigănuș*, *țigăncușă*, *țigănesc*, *țigănie*, *a se țigăni*, *țigăneală*, etc.). Ei înșiși folosesc aceste cuvinte când vorbesc de *comunitatea țigănească*, *obiceiuri și haine țigănești*, *judecată țigănească*, etc. ... întrucât pentru unele derivate este greu de construit sinonime care să aibă ca bază de derivare cuvântul *rom*. În plus, atât în presa națională, cât mai ales în plan european, s-a creat o stare de confuzie plecând de la termenii *rom* și *limba romani*. Întrucât pe internet semnele diacritice sunt, de cele mai multe ori, ignorate s-a ajuns la situația ca între *limba romani* și *limba românilor*, *limba română*, să se pună nejustificat semnul egalității. Acest lucru nu este atât de surprinzător pentru cei care știu că în secolul al XIX-lea, în Europa, numele *român* era total necunoscut. M. Kogălniceanu afirmă că el, „*cel întâi [a] întrebuințat în limba franceză cuvintele Roumain și de Roumanie*”¹⁶. În secolul al XVII-lea, în dreptul unui text cu *Tatăl nostru* în limba română apare adnotarea „*in derchineschensprach*”¹⁷. În situația în care despre

¹³După AL. Zub, *Istoriografia română la vremea sintezei*, A. D. Xenopol, Institutul European, Iași, 2004, p. 34.

¹⁴ În *Istoria României*, Editura Academiei, 1962, vol. II, p. 307 – 308 se precizează că prima mențiune referitoare la țigani datează din 3 octombrie 1385, [într-un document], prin care Dan I „*întărește Mănăstirii Tismana 40 de sălașe de ațigani*”, Se afirmă că țiganii sunt de origine indiană iar „*denumirea de ațigani este de origine bizantină*”.

¹⁵ „*În 1656, jupâneasa Caplea dădea lui Pătrașco paharnic o jumătate de moșie pentru un țigan... meșter bucătar*” (cf. Ștefan Olteanu, Șerban Constantin, *Meșteșugurile din Țara Românească și Moldova în Evul Mediu*, Editura Academiei, București, 1969, p. 150). La începutul secolului al XVIII-lea, un domnitor face cadou unui boier un meșter țigan și înțelegând mai târziu, că s-a lipsit de unul dintre cei mai pricepuți lucrători de la grajduri, își cere cadoul înapoi: „*Neculai țiganu lucrează la bolduri de rădvanuri domnești și la cocii... cu greșeală l-am fost dat domnia mea danie*” (cf. Ion Caproșu, *Documente privitoare la istoria orașului Iași, Acte interne*, Editura Dosoftei, 1999 – 2007, vol. I – X, vol. III, p. 503).

¹⁶Mihail Kogălniceanu, *op. cit.*, p. 243.

¹⁷Pentru mai multe informații vezi lucrarea lui Eugenio Coșeriu, *Limba română în fața Occidentului*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 1994, pp. 32 – 34, 59.

români și limba lor se știu, și astăzi, atât de puține lucruri¹⁸, nu ni se pare inutil să amintim, și să accentuăm, că termenul *român*, păstrat ca etnonim doar în limba română, „avea inițial și sensul de creștin. De aceea este foarte posibil ca descendenții românești ai latinescului *romanus* (*rumân, român*) să fi avut încă din epoca de formare a limbii românești, alături de sensul etnic și pe cel religios de creștin”¹⁹.

Referitor la creștinătatea europeană și cea românească trebuie să recunoaștem că economia lucrării noastre nu ne permite să dezvoltăm, pe cât ar merita, acest subiect extrem de important, având în vedere multitudinea elementelor care se întrepătrund atunci când se analizează rolul religiei ortodoxe în cultura națională.

Pe scurt, istoricii sunt de părere că românii „au apărut civilizația europeană contra cuceririi turcești... Apusul nu [trebuie] să uite că datorează confortul și catedralele rezistenței eroice desfășurate de-a lungul secolelor în spațiul carpato-dunărean”²⁰. Rolul religiei, al Bisericii, este, cum bine se știe, extrem de complex. În orice stat biserica a avut, și are, implicații politice, sociale, culturale. În Transilvania, politica de deznaționalizare a românilor din secolele XVII – XVIII se încearcă prin trecerea la catolicism. Șincai clama către transilvăneni: „Deșteaptă-te o iubite neamul meu și ai minte! Ce păstoriu ai ale cărui cuvinte nu le înțelegi?”²¹. În momentul Unirii Principatelor, statele europene care trebuiau să recunoască actul istoric de la 1859 se slujeau de motive religioase pentru a explica atitudine rezervată față de unirea Moldovei cu Țara Românească. „La români, strigă adversarii noștri ignoranți și necultivați, religia este mai puternică decât naționalitatea. Ortodoxia îi va arunca pururi în brațele Rusiei”²². Și în contemporaneitate ortodoxismul este interpretat de occidentali drept o moștenire balcanică în care dominante sunt corupția și disprețul față de lege²³. Cei care fac asemenea comentarii uită, sau nu cunosc, rolul fundamental al Bisericii, al religiei ortodoxe, în cultura românească și, mai ales, în cultivarea limbii literare. N. Iorga, sintetizând ideile conducătoare din viața poporului românesc, subliniază: „Întâia noastră idee conducătoare a fost ideea creștină Temeiul a fost ortodoxi”²⁴.

O altă atitudine care ne-a marcat trecutul, și ne macină și astăzi spiritualitatea, este moda *imitației* a tot ceea ce este străin și desconsiderarea, negarea, valorilor românești. În nemulțumirea lui Kogălniceanu privind societatea vremii sale regăsim elemente care se potrivesc și secolelor următoare: „emigrația tinerimii” cu consecințe grave ca „uitarea de

¹⁸C. Noica în cartea sa *Introducere în miracolul eminescian* relatează un fapt dureros pentru orice român când în 1863, în Franța, Louis Joly se întreba în *Du principe des nationalités*: „La ce bun o limbă nouă (!) ca limba română? Ce opere există în ea?” Răspunsul lui C. Noica vizează valorile eterne ale culturii românești, creația populară și opere scriitorilor români, mai ales ale scrierilor eminesciene: „producția culturală ... îndărătul ei, într-o lume de care voi [străinii] nu vreți să știți este creație... Pentru așa ceva e bună limba română și sunt bune caietele lui Eminescu” (cf. C. Noica, *op. cit.*, Editura Humanitas, 1992, p. 225 – 226).

¹⁹Vasile Arvinte, *Român, România, Românesc*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 211.

²⁰A. D. Xenopol, *Le rôle des roumains en Orient*, in *La Revue roumaine*, III, 1914, nr. 5, p. 129 – 132 (cf. Al Zub, *op. cit.*, p. 76).

²¹Gheorghe Șincai, *op. cit.*, p. VIII.

²²Mihai Kogălniceanu, *op. cit.*, p. 209.

²³Ziarul german *Tageszeitung*, făcând o incursiune în istoria țării apreciază că „trecutul ei este influențat de religia ortodoxă cu rădăcini în vechiul și orientalul Bizanț. România este moștenitoarea balcanică a unei culturi cu tot ce are ea mai rău – corupția și disprețul față de lege” (cf. *Ziarul de Iași*, articolul *Românofobia – o nouă expresie a euroscepticismului*, 5 mai 2005, p. 6A).

²⁴N. Iorga, *Istoria românilor în chipuri și icoane*, Editura Humanitas București, 1992, p. 171, 173, 177.

țară...”, „lipsa de interes pentru limba și istoria noastră”²⁵, imitația a tot ce este străin și distrugerea multor valori materiale și spirituale naționale. Literatura americană, filmul și presa americană au meritul de a accentua cu precădere calitățile cetățeanului american, implicarea lui în viața societății. După fiecare faptă bună i se spune „*I am very proud of you*”, „*We are very proud of you*”. Laitmotivul românesc pare a fi „*la noi ca la nimenea*”, accentuându-se părțile negative ale poveștii. Sunt două moduri de abordare a realităților, total diferite, care, fie declanșează sentimente de mândrie și încredere, fie îngroapă orice avânt al individului ca om al cetății. Nu integrarea europeană a românilor este cauza acestor atitudini, ci nemulțumirea, frustrarea conaționalilor care nu pot face să dispară peste noapte contrastele dintre cele două lumi, „*falia existentă între spațiul românesc și Europa care începe dincolo de Carpații românilor*”²⁶. Concluzionând, procesul integrării în Europa nu este un parcurs lin, fără obstacole. Românii cu defectele și calitățile lor, doresc, poate prea repede, să parcurgă drumul integrării recuperând secolele de izolare în care au trăit. Comunicarea, cunoașterea reciprocă ar facilita integrarea românilor în lumea occidentală și nu numai.

Istoricii și oamenii cu cultură au avut, și au și astăzi, un rol important în construirea unei imagini veridice a României în lume prin afirmarea adevărului istoric privind țările române, numele de român, valorile culturii românești. Din nefericire, „*mercenari*” în lupta de idei denigrează în continuare pe români. Fără a fi epuizat numeroasele probleme pe care integrarea românilor în Europa le readuce în prim planul preocupărilor politicienilor și ale oamenilor de cultură, sperăm că am reușit să subliniem unele aspecte importante ale acestui proces complex care a început în trecutul îndepărtat și va continua să progreseze nivelând asperitățile și diferențele brutale fără a atinge, nicidecum, identitatea națională românească.

BIBLIOGRAFIE:

- Arvinte, 1983 Vasile Arvinte, *Român, România, Românesc*, Editura Științifică și Enciclopedică, București
- Caigniez, 1806 M. Caigniez, *La forêt d’Hermanstad ou la fausse épouse*, Paris
- Cantemir, 1835-1836 D. Cantemir, *Hronicul vechimii româno – moldo – vlahilor*, Iași, vol. I – II
- Cantemir, 1981 Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, Editura Minerva, București
- Caproșu, 1999–2007 Ion Caproșu, *Documente privitoare la istoria orașului Iași*, Editura Dosoftei, vol. III
- Constantiniu, 2002 Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București
- Coșeriu, 1994 Eugenio Coșeriu, *Limba română în fața Occidentului*, Editura Echinoc, Cluj-Napoca

²⁵Aceleași idei exprimate de Kogălniceanu le aflăm și la Ion Ghica, M. Eminescu, T. Maiorescu, la A. Marino, etc., notații care referindu-se la scăderile societății românești din secolul al XIX-lea și al XX-lea, dovedesc că nimic nu e nou sub soare și că ne aflăm, din păcate, în vârtejul acelorași probleme, dovedind că nu avem putere să îndreptăm lipsurile proprii și ale lumii în care trăim: „*Lepădând tot și împrumutând tot am adus în țara noastră plante străine... care nu vor da niciodată roduri coapte. Am luat luxul, corupția și formele exterioare a (sic) Europei dar nu ideile de dreptate și bunăstarea națională*” (cf. M. Kogălniceanu, *op. cit.*, p. 116 - 117).

²⁶Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2002, p. 199.

- Galdi, 1934 L. Galdi, *Les mots d'origine néogrecque en Roumanie a l'époque de Phanariotes*, Budapesta
- Iorga, 1992 Nicolae Iorga, *Istoria românilor în chipuri și icoane*, Editura Humanitas, București
- Istoria României, 1962 *Istoria României*, Editura Academiei, vol. II
- Kogălniceanu, 1837 Mihail Kogălniceanu, *Esquisse ou l'histoire les mœurs et la langue de cigains*, Berlin, 1837
- Lemny, 1990 Ștefan Lemny, *Sensibilitate și istorie în secolul XVIII românesc*, Editura Meridiane, București
- Noica, 1992 C. Noica, *Introducere în miracolul eminescian*, Editura Humanitas, București
- Olteanu, Constantin, 1969 Ștefan Olteanu, Șerban Constantin, *Meșteșugurile în Țara Românească și Moldova în Evul Mediu*, Editura Academiei, București
- Popa, Gr. T., 1930 Gr. T. Popa, *Lipsa reverberației în revista Însemnări ieșene*, an II, vol. III, nr. 1
- Radu Pavel Gheo articolul „O țară de hoți” în *Ziarul de Iași, Suplimentul de cultură*, anul X, nr. 437, 12 – 18 aprilie 2014, p. 5 și în numerele din același ziar din 19 – 25.04.2014; 3 – 9.05.2014, p. 5
- Șincai, 1967 Gheorghe Șincai, *Hronica românilor*, Editura pentru literatură, București
- Xenopol, 1914 A. D. Xenopol, *Le rôle de roumains en Orient*, în *La Revue roumaine*, III, nr. 5
- Ziarul de Iași, 200 articolul *Românofobia, o nouă expresie a euroscepticismului*, 5 mai 2005
- Ziarul Gândul 1 mai 2014, ediția online
- Zub, 2004 Al. Zub, *Istoriografia română la vremea sintezei A. D. Xenopol*, Institutul European, Iași